

Nr 312.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 20 oktober 1939 (nr 734) med särskilda bestämmelser angående gäldande av ersättning enligt fartygsuttagningslagen m. fl. lagar; given Stockholm slott den 22 maj 1942.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 20 oktober 1939 (nr 734) med särskilda bestämmelser angående gäldande av ersättning enligt fartygsuttagningslagen m. fl. lagar.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g

till

L a g

om fortsatt giltighet av lagen den 20 oktober 1939 (nr 734) med särskilda bestämmelser angående gäldande av ersättning enligt fartygsuttagningslagen m. fl. lagar.

Härigenom förordnas, att lagen den 20 oktober 1939 med särskilda bestämmelser angående gäldande av ersättning enligt fartygsuttagningslagen m. fl. lagar, vilken jämlikt lag den 20 juni 1941 (nr 425) gäller till och med den 30 juni 1942, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1943.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 maj
1942.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och försvarsdepartementen anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss:

Genom lagen den 20 oktober 1939 (nr 734) med särskilda bestämmelser angående gäldande av ersättning enligt fartygsuttagningslagen m. fl. lagar har Konungen erhållit befogenhet att för vissa fall förordna om uppskov under högst sex månader med betalning i kontanter av ersättningsbelopp, som det åligger kronan att utgiva. De i fullmaktslagen åsyftade författningarna äro fartygsuttagningslagen den 9 april 1926 (nr 66), häst- och fordonsanskaffningslagen den 27 april 1934 (nr 84), rekvisitionslagen den 31 mars 1938 (nr 87), lagen den 31 mars 1938 (nr 90) om förfoganderätt för luftskyddets behov, allmänna förfogandelagen den 22 juni 1939 (nr 293) och beredskapsförfogandelagen den 22 juni 1939 (nr 297). Ifrågavarande fullmaktslag, som ursprungligen gällde till och med den 31 mars 1940, har därefter erhållit fortsatt giltighet, senast genom lag den 20 juni 1941 (nr 425), enligt vilken giltighetstiden utsträckts till och med den 30 juni 1942. Den ingår som ett led i den penningpolitiska beredskapslagstiftningen och har motiverats med önskemålet att förhindra en sådan plötslig ansvällning av köpkraften, som kan befaras få ogynnsamma återverkningar på prisutvecklingen.

Förordnande, som avses i fullmaktslagen, har av Kungl. Maj:t meddelats genom kungörelse den 30 december 1939 (nr 954). I likhet med lagen ägde kungörelsen ursprungligen giltighet till och med den 31 mars 1940 men har därefter erhållit fortsatt giltighet, senast genom kungörelse den 20 juni 1941 (nr 426), enligt vilken giltighetstiden utsträckts till och med den 30 juni 1942. Kungörelsen den 30 december 1939 ägde i sin ursprungliga lydelse tillämpning å ersättningsbelopp, överstigande 1,000 kronor, som kronan hade att gälda för följande slag av förnödenheter, vilka toges i anspråk jämlikt fartygsuttagningslagen, häst- och fordonsanskaffningslagen eller rekvisitionslagen, nämligen fartyg, båtar och andra farkoster med erforderlig utrustning och bemanning, hästar och hästfordon ävensom motorfordon och motorred-

skap med tillhörande släpvagnar och redskap. Genom särskilda kungörelser den 2 juli 1940 (nr 662) och den 21 november 1941 (nr 879) har förordnandet emellertid begränsats att avse ersättningsbelopp, överstigande 1,000 kronor, som kronan har att gälda för följande slag av förnödenheter, vilka med äganderätt tagas i anspråk jämlikt sistnämnda tre lagar, nämligen fartyg, båtar och andra farkoster med erforderlig utrustning samt motorfordon och motorredskap med tillhörande släpvagnar och redskap.

I skrivelse den 21 februari 1942 ha *fullmäktige i riksbanken*, då ifrågavarande lag den 20 oktober 1939 och med stöd därav utfärdad kungörelse under nuvarande förhållanden borde erhålla fortsatt giltighet, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder i sådant syfte. Enligt fullmäktiges mening borde förlängningen av lagens giltighetstid lämpligen begränsas till ett år eller alltså till utgången av juni 1943.

Fullmäktige i riksgäldskontoret ha i ett den 7 maj 1942 dagtecknat, efter remiss avgivet utlåtande i ärendet meddelat, att fullmäktige icke hade något att erinra mot att bankofullmäktiges framställning bifölles.

På hemställan av chefen för försvarsdepartementet har för innevarande års riksdag i en den 20 mars 1942 dagtecknad proposition, nr 201, framlagts förslag till rekvisitionslag samt beredskapsförfogandelag. I förslaget till rekvisitionslag föreslås, att genom densamma bland andra rekvisitionslagen den 31 mars 1938, fartygsuttagningslagen samt häst- och fordonsanskaffningslagen skola upphävas, ävensom att, där i särskild författning eller eljest förekommer hänvisning till författning, vilken sålunda upphör att gälla, hänvisningen i stället skall avse den nya lagen eller författning som utfärdas med stöd därav. Enligt förslaget till beredskapsförfogandelag skall genom densamma bland annat beredskapsförfogandelagen den 22 juni 1939 upphävas. De båda nya lagarna föreslås träda i kraft den dag Konungen bestämmer. I motiveringen till nämnda lagförslag uttalas, att genomförandet av desamma föranleder vissa ändringar i lagen den 20 oktober 1939.

*Departements-
chefen.*

Under rådande förhållanden föreligger alltjämt behov av sådant bemyndigande, som lagen den 20 oktober 1939 innefattar. Då riksdagen ännu icke fattat beslut i anledning av propositionen med förslag till rekvisitionslag samt beredskapsförfogandelag och det ännu icke kan bedömas, vid vilken tidpunkt sistnämnda två lagar i händelse av bifall till propositionen kunna komma att träda i kraft, synes lagen den 20 oktober 1939 i enlighet med bankofullmäktiges hemställan böra förlänas fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1943. Den omarbetning av fullmaktslagen, som lämpligen bör ske efter de nya rekvisitions- och beredskapsförfogandelagarnas ikraftträdande, torde nämligen kunna anstå till dess frågan om fortsatt bemyndigande efter den 30 juni 1943 i enlighet med fullmaktslagen uppkommer till prövning.

Departementschefen hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över upprättat förslag till *lag om fortsatt giltighet av lagen den 20 oktober 1939* (nr

734) med särskilda bestämmelser angående gäldande av ersättning enligt fartygsuttagningslagen m. fl. lagar, av den lydelse bilaga¹ vid detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Birger Öhman.

---

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 21 maj 1942.

Närvarande:

justitieråden FORSSMAN,
BELLINDER,
regeringsrådet LUNDEVALL,
justitierådet NISSEN.

Enligt lagrådet den 20 maj 1942 tillhandakommet utdrag av protokoll över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 8 maj 1942, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om fortsatt giltighet av lagen den 20 oktober 1939 (nr 734) med särskilda bestämmelser angående guldande av ersättning enligt fartygsuttagningslagen m. fl. lagar.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen å rättsavdelningen i finansdepartementet hovrättsassessorn Hjalmar Nordfelt.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
G. Lindencrona.

*Utdrag ur protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 maj
1942.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och försvarsdepartementen anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, lagrådets den 21 maj 1942 avgivna utlåtande över det den 8 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till *lag om fortsatt giltighet av lagen den 20 oktober 1939 (nr 734) med särskilda bestämmelser angående gäldande av ersättning enligt fartygsuttagningslagen m. fl. lagar*, därvid föredraganden hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Rolf Arfwedson.